

TERVE!

SPECIALNUMMER

Informationsblad till Nordiska Krigsbarnsmötet

Nr 32

Årgång 7
15 maj
2007

Finska krigsbarn firar 15 års jubileum

En affisch som Hjälpkommittén för Finlands barn använde vid en av alla sina appeller till allmänheten med bön om hjälp.

För 15 år sedan organiserade sig de finska krigsbarnen i Sverige i en riksförening. Strax efter bildades lokala/regionala föreningar och riksföreningen ombildades till Riksförbundet Finska Krigsbarn.

Föreningen för Finska Krigsbarn i Mellansverige och Stockholmsföreningen Finska Krigsbarn har redan haft sina jubileumsfester. Den 18-20 maj jubilerar Riksförbundet Finska Krigsbarn och under hösten kommer Sydsveriges Finska Krigsbarn genomföra sin jubileumsfest.

Sydsveriges Finska Krigsbarn, som fått ansvaret för att organisera Riksförbundets 15:e Riksmöte, ville särskilt uppmärksamma jubileumsåret dels genom att utöka arrangemanget till tre dagar och dels genom att skapa ett Nordiskt krigsbarnsmöte, med deltagare från Finland, Sverige och Danmark. Den nordiska tanken genomsyrar också i de olika programslag som mötet kommer att innehålla.

I Finlands kamp för sin självstän-

dighet deltog många svenska frivilliga. En av veteranerna gästar oss och kommer att delge oss några minnen. En ung skånsk soldat stupade i kampen för Finlands frihet, och krigsbarnen besöker hans grav.

Finska krigsbarn i Danmark har fått en egen bok. Författaren kommer att berätta om "finnebørnen".

Tusentals krigsbarn kom att bo på barnhem i Sverige och många fick vård på svenska sjukhus. Detta kommer att beskrivas i ord och bild.

Tiotusentals barnbarn till krigsbarnen visar ökat intresse för mor- eller farföräldrarnas ursprung. Fyra barnbarn kommer att berätta om detta.

Modersmålets stora betydelse för barnen kommer att speglas på ett personligt sätt.

Många deltagare från Finland söker sig till Skåne för att återse sin barndomsmiljö. Andra skall träffa vänner eller "Sverigesyskon". Många vill också träffa Eeros svenska mamma, Signe Jönsson från Käseberga.

T. Rossi

Tre busslaster krigsbarn!

Tre busslaster med krigsbarn från Finland kommer till Frostavallen i Höör den 17 maj. Intresset för att komma till "Skoone" har varit imponerande stort.

Researrangörerna Liisa Pöyhönen, Helsingfors, Aulis Kjäll, Vasa, och Seija Uosikinen, Rovaniemi, har samlat mer än 100 av sina vänner för den långa resan till Höör. Absolut längst reser Tuomo

och Seija Kumppala från Ivalo som passagerare i Rovaniemibussen. De kommer att ha rest mer än 2000 km vid besöket i Ystad, den 18 maj.

Den dag vi själva
icke längre finns,
blir historieskrivningen helt
beroende av nedtecknade
levnadsminnen, uppsamlat
arkivmaterial samt
publicerade vetenskapliga
studier.

Välkomna till Skånes hjärta och till Riksförbundets 15 års jubileum!

Erik Gustaf Geijer, frejdad skald och professor i historia vid Uppsala universitet, formulerade uttrycket ”*det personliga är det högsta i historien*”. Även om några var alltför unga för att ha egna minnen av själva kriget så bär de flesta av oss på mer eller mindre klara minnesbilder av de händelser, vilka ledde fram till att just vi kom att bli andra världskrigets finska krigsbarn. Allt sedan barndomsåren har våra liv, i varierande grad och på olika sätt, präglats av det dramatiska krigstida uppbrottet från familj, hem och vårt för sin överlevnad kämpande Finland. I detta sammanhang utgör våra personliga livserfarenheter levande och betydelsefull samtids historia.

Den dag vi själva icke längre finns, blir historieskrivningen helt beroende av nedtecknade levnadsminnen, uppsamlat arkivmaterial samt publicerade vetenskapliga

studier. Som i andra liknande sammanhang kommer i framtiden s.k. ”baktänges-historiker” att även tolka de finska krigsbarnens historia. Med utgångspunkt från då gällande insikter, kunskaper och värderingar kommer dessa att både döma och bedöma de handlingar, händelser och ställningstaganden, vilka ledde fram till denna, historiens största dokumenterade internationella barnflyttning. För att minska utrymmet för felaktigheter i framtida redogörelser är det därför en angelägen uppgift för oss alla, att våra egna och unika upplevelser noggrant nedtecknas och dokumenteras. Många av programinslagen under detta möte ger värdefulla bidrag till historieskrivningen om de finska krigsbarnen.

Hänsynslös stormaktspolitik omsatt i angreppskrig gjorde oss till krigsbarn. Barne-
nen, som stannade kvar i

Finland, blev alla krigets barn. Otaliga, framför allt karelska, blev med sina familjer flyktingar i eget land. Många evakuerades både en och två gånger. Tiotusentals barn miste sin far, åtskilliga blev föräldralösa. De speciella problem, som drabbade barn till tyska soldater, initialt frontkamrater och i slutskedet fiender, har först under senare år blivit uppmärksammade.

Att så många av Er nu offrat både tid och pengar för att samlas här nere i hjärtat av Skåne är verkligen glädjande. Jag tolkar detta som uttryck både för den trivsel, som brukar känneteckna våra sammankomster, och det genuina intresse vi alla hyser för vår gemensamma och i många avseenden unika historia.

Ni är alla hjärtligt välkomna!

Jean Cronstedt

Hjälp Finlands barn!

En liten finsk pojke på väg till vård i Sverige. Här ett tågstopp i Vännäs.

Foto: B Ekholzt arkiv. VBM

Hjälp Finlands barn i deras nöd!
Namnlösa kval de lida.
De sakna kläder, dagligt bröd,
en fader vid sin sida.

Deras arma gråt och klagan hörs
i bistra vinternatten,
och deras bön med vinden förs
hit över havets vatten.

Det är en bön om hjälp och stöd
åt många tusen arma.
”Ack, rädda oss från svält och
död!
Er över oss förbarma!”

Den bönen fordrar genast svar,
får ej ohörd förklina.
Så låt oss därför, en och var,
en skyndsam hjälp dem bringa.

Ja, må vi taga hand om dem,
var efter sin förmåga

ge kläder, föda, hus och hem
och lindra deras plåga.

Skänk något av vad du har fått,
giv dem en far, en moder.
Du gör en avbetalning blott
på skulden till vår broder.

Måhända tvekar du ändå,
min vän, att taga steget.
Det kanske är med tanke på
omsorgen om ditt eget.

Men om en dag du finge se
ett hjälplöst barn där ligga
och om din hjälp från kval och ve
med tårdränkt öga tigga,

om du vid fönstret såge på
ifrån din boning varma,
säg, kunde du väl tveka då
att ta dig an den arma?

G.V.

Dikten här intill hittade jag
i den lilla lokaltidningen
Ronneby Posten den 31.1
1942. Vem diktaren G.V.
var vet jag inte.

Dikten representerar på sitt
sätt den tidsanda som
rådde i Sverige vintern
1942. Minister Fagerholm
hade just varit i Sverige och
vädjat om hjälp till de finska
barnen. Professor Arvo
Ylppö kom samtidigt och
beskrev hur tilltagande
undernäring och sjukdomar
skördade allt fler offer
bland barnen i Finland.

Ronneby Posten startade
genast en insamling för
Finlands barn. Insamlingen
pågick i flera veckor och
gav Hjälpkommittén ett
stort bidrag. T. Rossi

Tervetuloa Skoonen sydämeen ja RFK:n 15-vuotisjuhlaan!

Erik Gustaf Geijer, kuuluisa runoilija ja Uppsalan Yliopiston historian professori on lausunut että **henkilökohtainen on ylintä historiaa**". Vaikkakin jotkut meistä olivat aivan liian nuoria, jotta heillä voisi olla henkilökohtaisia muistoja itse sodasta, niin useimmilla meistä on enemmän tai vähemmän kirkkaita muistikuvia niistä tapahtumista, jotka johtivat siihen, että juuri meistä tuli toisen maailmansodan suomalaisia sotilapsia. Lapsuusajoista saakka on elämäämme leimannut sota-ajan dramaattinen erottaminen perheestä, kodista ja olemassaolostaan taistelevasta Suomesta. Tässä yhteydessä meidän henkilökohtaiset elämäkokemuksemme muodostavat elävää ja merkityksellistä nykyhistoriaa.

Sinä päivänä kun meitä ei enää ole, historiankirjoitus tulee täysin riippuvaiseksi tallennetuista elämänmuistoista, kerätystä arkistomateriaalista sekä julkaistuista tieteellisistä tutkielmista. Kuten muissakin samankaltaisissa

yhteyksissä tulevat niin sanottu "taaksepäinhistorioitsijat" tulevaisuudessa myös tulkitsemaan suomalaisten sotilasten historiaa. Lähtökohtanaan silloin vallitsevat tajut, tiedot ja arvostukset nämä tulevat sekä tuomitsemaan että arvostelevaan niitä toimenpiteitä, tapahtumia ja kannanottoja, mitkä johtivat tähän historian suurimpaan dokumentoituun kansainväliseen lastensiirtoon. Mahdollisten virheiden määrän vähentämiseksi tulevaisuuden selonteosta on erittäin tärkeää, että meidän omat, ainutlaatuiset kokemuksemme merkitään tarkoin muistiin ja dokumentoidaan. Monet tämän kokemuksen ohjelmakohdista antavat arvokkaita lisä Suomen sotilapsia koskevaan historiankirjoitukseen.

Suurvaltojen häikäilemättömän hyökkäyssotaan johtanut politiikka teki meistä SOTALAPSIA. Lapsista, jotka jäivät Suomeen, tuli SODAN LAPSIA. Lukemattomista, ennen kaikkea karjalaisista, tuli perheineen pakolaisia omassa

maassaan eli EVAKKOLAPSIA. Monet evakuoitiin keran ja toisenkin. Kymmenet tuhannet lapset menettivät isänsä ja useat jäivät orvoiksi. Niihin erityisongelmiin, jotka kohtasivat saksalaissotilaiden lapsia, sotilaiden, jotka alun perin olivat aseveljiä ja loppuvaiheessa vihollisia, on vasta viime vuosina kiinnitetty huomiota.

Se että niin monet teistä ovat nyt uhranneet sekä aikaa että rahaa voidakseen koontua tänne Skoonen sydämeen, on todella ilahduttavaa. Tulkitseen tämän ilmaisuksi siitä viihtyvyydestä, joka aina on tunnusomaista tapaamisillemme. Lisäksi tulkitseen läsnäolonne sen aidon kiinnostuksen ilmaisuksi, joka meillä on yhteistä ja monessa suhteessa ainutlaatuista historiaamme kohtaan.

Toivotan teidät kaikki sydämellisesti tervetulleiksi!

Jean Cronstedt

Översättning / käänös:
Mirja Cronstedt

Sinä päivänä kun meitä ei enää ole, historiankirjoitus tulee täysin riippuvaiseksi tallennetuista elämänmuistoista, kerätystä arkistomateriaalista sekä julkaistuista tieteellisistä tutkielmista.

Lotteri / Arpajaiset

KVALITETSLOTTERI

Lotteriet består av bl.a. en **folkdräkt/kansallispuke** från Kuortane, med **blus/pusero** och **silverbrosh/hopeakoru**. Värde/arvo > 6000 kr (>650 €),

ett **träd/puu** i **konstsmide/taidetaonta**. Värde/arvo > 1500 kr (>160 €).

en **praktbok** om kungaparets besök i Vasa. Värde/arvo 400 kr (40 €).

Lottpris/arvan hinta 20 kr/st/kpl 300 lotter säljes/arpaa on myynnissä .

En ny dräkt kostar cirka 1000-1200 € i Finland. Lotteriets dräkt är från 1940-talet/luvulta. Storlek/koko 36-38 (?).

VARULOTTERI

Tavaraarpajaiset

15- vinsteroittoa.
Lottpris/arvan hinta 5 kr/st/kpl.
600 lotter säljes/arpaa on myynnissä.

INFO

Alla vinsteroittoa finns utställda i ett rum på hotellet/**Kaikki voitot** ovat nähtävissä yhdessä hotellin huoneessa.

Dragning sker under festmiddagen av särskilda förtroendepersoner/**Arvonta** tapahtuu juhlapäivällisen aikana erikokoisesti nimettyjen luottamushenkilöiden läsnäollessa.

Dragninglista anslås intill festsalen/**Voittoarpojen** numerot ovat näkyvillä juhlasalin lähetyvillä.

Fotoutställning på Frostavallen 18-20. 5 2007

Terve! 32

Red: Tapani Rossi
Frejgatan 3 D SE-24334 Höör
Telefon: 0045-41324236
E-post: tapani@rossi.se

Internetanvändare

Krigsbarnen i Finland och Danmark har skapat nya hemsidor, som verkligen kan rekommenderas. Båda utvecklade efterhand och ger mer och mer information:

www.sotalapset.fi
www.finnebarn.dk

RFK:s hemsida har adressen:

www.krigsbarn.se

Hemsida med mycket information:
terve.rossi.se

Sydsveriges Finska Krigsbarn höll årsmöte den 16 mars i Höör.

Årsmötesförhandlingarna var ganska snart avklarade, eftersom det blev omval på flera poster: Sedan januari månad har Irja Berggren tagit över kassörsuppgiften efter Seppo Sjöberg. Som ny suppleant efter Marjatta Sjöholm utsågs Leena-Maija Falk från Vittsjö.

Teemu Väärälä berättade inlevelsefullt om sin spännande utbildningstid som pilot i

det svenska flygkapnet. Och då han med stridsflygplan ritade ett stort hjärta på himmelen med planets kondensslinor, som en kärleksförklaring till sin Inger.

Som trafikpilot har han flugit de riktigt stora Boeingflygplanen åtskilliga turer bl.a. till Hong Kong

Teemu visade dels hur dessa stora tunga flygplan fås att flyga och dels hur många säkerhetssystem som är inbyggda i moderna flygplan för trygg transport.

T. Rossi

Nya medlemmar välkomnas

Maire Hyvönen

och hennes båda bröder tillhör de ca 700 finska barn, som fick komma till Sverige som sommarbarn sommaren 1941. Maire skulle börja skolan på hösten, så hon måste resa hem till Äänekoski, medan bröderna fick stanna ett par år.

Alla tre fick återvända 1944 till Skåne. Maire kom till en familj i Sebbarp. År 1951 reste hon hem till Finland, men redan efter några få månader blev hon hämtad av Sebbarpspojken **Allan Andersson**, som inte ville släppa henne. När Maire avslutat en lanthushållsskolekurs i Tollarp blev hon fru Andersson på Allans gård i Sebbarp.

Maires föräldrar flyttade också till Sverige och var bosatta i Nyköpingstrakten. När mamman dog återvände fadern till Finland, men han fick ofta besök av Maire med familj.

Nu är Maire ensam och bor i Hörby men har täta kontakter med sina barn och barnbarn. Hon reser till Kalifornien den 15 maj för att hälsa på en dotter, som då avslutar ett examensarbete (?) om finska krigsbarn.

Reino Heino

var ett krigsbarn i Sverige, som tidigt återvände till Finland. Men han behöll kontakten med den svenska familjen. I Finland ville han bli skådespelare och gick därför också på en teaterskola. På fritiden tränade han tyngdlyftning. I samband med uppförande av en teaterpjäs mötte han Raija, som blev hans fru. Det nygifta paret flyttade till Sverige. I Sundsvall tog hans intresse för tyngdlyftning ny fart, t.o.m. så mycket att man ville att skulle tävla för Sverige i OS 1968. Så blev det inte. Svensk medborgare blev han senare och då hade han blivit tyngdlyftningsinstruktör och gymnastiklärare i Helsingborg.

Daglig fysisk aktivitet är viktigt för Reino, som också är en stor djurvän. Den som är djurvän är också människovän, säger han.

Liisa Haraldsson

och maken **Jan-Erik** från Falsterbo, har nyligen gått med som ordinarie resp. stödmedlem. Vi hoppas att vi kan träffas på höstens aktiviteter.

T. Rossi

Minnessten i Köpenhamn

Danska finnebørns minnessten över det danska folkets engagemang för och fosterfamiljernas kärleksfulla omhändertagande av finska barn.

Reses någonsin en liknande hyllning i Sverige över svenska familjers insats? Lottakåren och Röda Korset skulle också vara värda var sin sådan sten!

Foto från www.finnebarn.dk, där all information om var stenen hämtats, transport till Danmark, färdigställande och avtäckning finns.

T. Rossi